

245828

กระบวนการปรับตัวของผู้ดูแลหลักในครอบครัวผู้สูงอายุอัลไซเมอร์

ชลธิศา อู่เทศน์นึ่ง

วิทยานิพนธ์ระดับบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาพัฒนาศักยภาพ

กุมภาพันธ์ 2555

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยนเรศวร

b 00251173

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ

245828

กระบวนการปรับตัวของผู้ดูแลหลักในครอบครัวผู้สูงอายุอัลไซเมอร์

ชลธิดา อุเทศนันท์

วิทยานิพนธ์เสนอบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพัฒนาศาสตร์สังคม
กุมภาพันธ์ 2555
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยนเรศวร

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ เรื่อง “กระบวนการปรับตัวของ
ผู้ดูแลหลักในครอบครัวผู้สูงอายุอัลไซเมอร์” ของ ชลธิดา อุเทศนันท์ เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนาสังคม ของมหาวิทยาลัย
นเรศวร

.....ประธาน
(ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดร. บุญเลิศ เลี้ยวประไพ)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชไมพร กาญจนกิจสกุล)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. พุฒิพงศ์ สัตยวงศ์ทิพย์)

.....กรรมการ
(ดร. กุณฑล ตริยะวรางพันธ์)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นงนุช ไอบะ)

อนุมัติ

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คินีจ ภูพัฒน์วิบูลย์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

17 กุมภาพันธ์ 2555

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัย
จากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
และทุนอุดหนุนการวิจัยจากงบประมาณแผ่นดินของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยยเรศวร
(ประจำปีงบประมาณ 2554)
ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ประกาศคุณูปการ

การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความช่วยเหลือจากหลายท่าน ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้ให้ข้อมูลทุกท่านที่กรุณาเสียสละเวลาและให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่กรุณาเสียเวลาให้คำแนะนำปรึกษา ชี้แนะแนวทาง ตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ งานวิจัยมีความถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างดียิ่ง เหนือสิ่งอื่นใดขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา สำหรับความรัก ความอบอุ่น ความปรารถนาดี ให้การอบรมสั่งสอนและสนับสนุนในด้านการศึกษา ตลอดจนเป็นกำลังใจสำคัญที่ทำให้สามารถผ่านพ้นอุปสรรคต่าง ๆ ไปได้ด้วยดี นอกจากนี้ผู้วิจัยขอขอบพระคุณสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ และขอขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัยที่ได้มอบทุนสนับสนุนในการทำวิจัยจนสำเร็จลุล่วงได้อย่างสมบูรณ์

สำหรับคุณค่าและประโยชน์อันพึงจะมีจากการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณความดีทั้งหมด ให้แก่ผู้มีพระคุณทุกท่าน ตลอดจนคณาจารย์จากมหาวิทยาลัยนเรศวรทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทความรู้ให้แก่ผู้วิจัย

ชลธิดา อุเทศนันท์

ชื่อเรื่อง	กระบวนการปรับตัวของผู้ดูแลหลักในครอบครัวผู้สูงอายุอัลไซเมอร์
ผู้วิจัย	ชลธิดา อุเทศนันท์
ประธานที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชไมพร กาญจนกิจสกุล
กรรมการที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร.พุมิพงศ์ สัตยวงศ์ทิพย์ ดร.กฤษณพล ตริยะวรางพันธ์
ประเภทสารนิพนธ์	วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. สาขาวิชาพัฒนาศาสตร์, มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2554
คำสำคัญ	กระบวนการปรับตัว ผู้ดูแลหลักในครอบครัว ผู้สูงอายุโรคอัลไซเมอร์

บทคัดย่อ

245828

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษากระบวนการปรับตัวของผู้ดูแลหลักในครอบครัวผู้สูงอายุอัลไซเมอร์ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ สมาชิกในครอบครัวผู้สูงอายุอัลไซเมอร์ซึ่งเป็นผู้ดูแลหลักที่เข้าร่วมกิจกรรมกับสมาคมผู้ดูแลผู้ป่วยสมองเสื่อมแห่งประเทศไทย จำนวน 20 ราย ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองโดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก การสังเกต และบันทึกภาคสนาม

ผลการวิจัยกระบวนการปรับตัวของผู้ดูแลหลักในครอบครัวผู้สูงอายุอัลไซเมอร์สรุปข้อค้นพบได้เป็น 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 ชื่นเฉยกับปัญหาและความเครียด ผู้ดูแลหลักในครอบครัวผู้สูงอายุอัลไซเมอร์ทุกคนเผชิญปัญหาและความเครียดจากหลายสาเหตุ ได้แก่ ไม่สามารถจัดการกับพฤติกรรมและการแสดงออกของผู้สูงอายุอัลไซเมอร์ได้ เป็นหัวหน้าครอบครัว รับผิดชอบภาระหน้าที่หลายด้าน เป็นอุปสรรคในการทำงาน ไม่มีเวลาให้ครอบครัวและตนเอง มีปัญหาด้านสุขภาพ อายุมากเหนื่อยง่าย และรายได้ไม่เพียงพอ ขั้นตอนที่ 2 ขั้นการจัดการกับปัญหาและความเครียด เมื่อผู้ดูแลเกิดปัญหาและความเครียด ผู้ดูแลทุกคนมีวิธีการจัดการกับปัญหาและความเครียดโดยการควบคุมอารมณ์และความรู้สึก หลีกเลียงการคิดถึงพฤติกรรมและการแสดงออกของผู้สูงอายุอัลไซเมอร์ ปรับวิธีคิดในแง่ดี ใช้หลักธรรมยึดเหนี่ยวจิตใจ พยายามยอมรับสิ่งที่เกิดขึ้น ทำใจยอมรับกับการเป็นผู้ดูแลผู้สูงอายุอัลไซเมอร์ สร้างกำลังใจให้กับตนเอง แสวงหากำลังใจและแหล่งให้ความช่วยเหลือทั้งจากสมาชิกในครอบครัว แพทย์เฉพาะทาง ตลอดจนเพื่อนสมาชิกในสมาคมผู้ดูแลผู้ป่วยสมองเสื่อมแห่งประเทศไทย และขั้นตอนที่ 3 ผลการจัดการกับปัญหาและความเครียด ผู้ดูแลหลักในครอบครัวผู้สูงอายุอัลไซเมอร์ทุกคนมีการเรียนรู้การอยู่ร่วมกับผู้สูงอายุอัลไซเมอร์ และปรับวิถีการดำเนินชีวิตประจำวันได้ดีขึ้น คลายความวิตกกังวล สามารถจัดการกับปัญหาและความเครียดและปรับตัวได้อย่างสมบูรณ์

Title	ADAPTATION PROCESSES OF CAREGIVERS IN FAMILY TO ELDERLY WITH ALZHEIMER'S DISEASE
Author	Chontida Utessanan
Advisor	Assistant Professor Chamaiporn Kanchanakijisakul, Ph.D.
Co - Advisor	Associate Professor Puttipong Suttayawongtip, Ph.D. Kuntol Treeyawarangpun, Ed.D.
Academic Paper	Thesis M.A. in Social Development, Naresuan University, 2011
Keywords	Adaptation Processes, Caregivers In Family, Elderly Alzheimer's Disease

ABSTRACT

245828

The objective of this research was to study adaptation processes of caregivers in family to elderly with Alzheimer's disease .The key informant were 20 caregivers who members caregivers support groups of Alzheimer's Disease and Related Disorders Association Thailand. Researcher collected data by in-depth interview, observation and field note. The results found that process is summarized in 3 stages: Stage 1 the stage to face problems and strain. Caregivers in family to elderly with Alzheimer's disease face with several problems and strain: unable manage behavior and symptoms of elderly with Alzheimer's disease, householder, barriers to work, have no time for family and self caregivers, health problems, age, and income is not enough. Stage 2 the stage to manage problems and stain. Caregivers will control emotions and feelings, avoid thinking about behavior and symptoms of elderly of Alzheimer's disease, positive thinking, take morals, try to accept happening, create encouragement for themselves and seek support and assistance. Stage 3 the stage to effect of problem and strain management. Caregivers learning how to live their own lives and adapt lifestyle for their families to survive happily. Finally caregivers in family to elderly with Alzheimer's disease have integrating adjustment.

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาของปัญหา	1
จุดมุ่งหมายของการวิจัย.....	4
คำถามการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
ประโยชน์ที่ได้รับ	6
ข้อจำกัดของการวิจัย	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
แนวความคิดเกี่ยวกับผู้สูงอายุ.....	7
องค์ความรู้เกี่ยวกับโรคอัลไซเมอร์.....	9
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับกระบวนการปรับตัว	13
แนวความคิดเกี่ยวกับครอบครัวและการดูแลผู้ป่วยอัลไซเมอร์.....	23
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	28
กรอบแนวความคิด	30
3 วิธีดำเนินการวิจัย	32
กลุ่มตัวอย่าง	32
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	32
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	33
การวิเคราะห์ข้อมูล	34

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	35
ลักษณะทั่วไปของผู้ให้ข้อมูลหลัก.....	35
กระบวนการปรับตัวของผู้ดูแลหลักในครอบครัวผู้สูงอายุอัลไซเมอร์.....	54
5 บทสรุป	75
สรุปผลการวิจัย	75
อภิปรายผล	77
ข้อเสนอแนะ.....	80
บรรณานุกรม	82
ภาคผนวก	90
ประวัติผู้วิจัย	124

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 ลักษณะข้อมูลทั่วไปของผู้ดูแลหลักในครอบครัวผู้สูงอายุอัลไซเมอร์.....	93
2 ผลการศึกษากระบวนการปรับตัวของผู้ดูแลหลักในครอบครัว ผู้สูงอายุอัลไซเมอร์ จำนวน 20 ราย.....	113

สารบัญภาพ

ภาพ	หน้า
1 กระบวนการปรับตัวของผู้ดูแลหลักในครอบครัวผู้สูงอายุอัลไซเมอร์	30
2 สรุปกระบวนการปรับตัวของผู้ดูแลหลักในครอบครัวผู้สูงอายุอัลไซเมอร์	74